

גמ"ר 5924/06/13 - עאדל גועבאט נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום לתעבורה בנצרת

13 מאי 2016

גמ"ר 5924-06-13 מדינת ישראל נ' גועבאט

בפ"ת 493-09-13 מדינת ישראל נ' גועבאט

בקשה מס' 10

בפני כב' השופט חנא סבאג - סגן נשיא

המבקש עאדל גועבאט

נגד

המשיבה מדינת ישראל

החלטה

כללי

עניינה של החלטה זו בקשה לתשלום פיצויים לפי סעיף 80 לחוק עונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**").

כתב האישום והשתלשלות ההליך

המבקש זוכה ביום 1/7/2014, במסגרת הכרעת הדין מהעבירות שיוחסו לו בכתב האישום אשר הוגש ביום 20/6/2013 ואשר יחס לו ביצע עבירה של **גרם מוות ברשלנות**, עבירה על סעיף 304 לחוק העונשין תשל"ז-1977 וסעיפים 64 ו-40 לפקודת התעבורה (נוסח חדש), תשכ"א - 1961 (להלן: "**פקודת התעבורה**") וכן עבירה של **ירידת נוסעים כאשר הרכב לא עומד בצד ימין של הכביש** לפי תקנה 82(2) לתקנות התעבורה, תשכ"א - 1961 וסעיף 68 לפקודת התעבורה.

בהתאם לכתב האישום, במועד הרלוונטי לכתב האישום, שימש הנאשם כנהג הסעות לילדי גן בכפר מגוריו, בועינה נוג'ידאת (להלן: "**הכפר**"), הנאשם היה אוסף באמצעות רכבו בבקרים את ילדי הגן מבתיים ומובילים לגן בכפר ולאחר מכן מחזיר את הילדים מהגן אל הבתים בסוף יום הלימודים.

בין היתר, כך עלה מעובדות כתב האישום, נהג הנאשם להסיע אל הגן ברכב שתי אחיות, פעוטה בת שלוש שנים וחמישה חודשים (להלן: "**הפעוטה**" ו/או "**המנוחה**") ורוזאן, ילדה בת ארבע שנים ומחצה, (להלן: "**הילדות**").

ביום 23/04/13, כך עלה עוד מהעובדות, סמוך לשעה 16:00 אסף הנאשם ברכב את הילדות מהגן במטרה להסיען לביתן ובהגיעו ליד ביתן של הילדות עצר את הרכב, במרחק של כ- 1.2 מטר מהמדרכה הימנית של הכביש כיוון נסיעתו, על מנת שהשתיים תרדנה מן הרכב. ולאחר שהילדות ירדו מהרכב, שב הנאשם לנסוע וזאת מבלי להתבונן כדבעי בסביבת רכבו לוודא שהילדות אכן התרחקו מהרכב.

כפי שעלה עוד מעובדות כתב האישום, הנאשם נהג בקלות ראש, ברשלנות וללא תשומת לב למתרחש במקום, לא נקט

באמצעים הדרושים בנסיבות הקיימות כדי למנוע סיכון או פגיעה ולא הבחין בפעוטה אשר היתה עדיין בסמוך לרכב, ועם תחילת נסיעתו, פגע בפעוטה עם חלקו הקדמי של הרכב והפילה על הקרקע. לאחר מכן עבר עם הגלגל הקדמי הימני של הרכב על גוף הפעוטה (להלן: "התאונה").

כתוצאה מהתאונה, נפגעה הפעוטה באורח אנוש ונפטרה מפגיעותיה זמן קצר לאחר מכן.

הנאשם כפר באחריות לתאונה ובקשר הסיבתי בין התאונה לבין מותה של הפעוטה, נשמעו ראיות ובסופו של יום החליט בית המשפט לזכות את הנאשם מחמת הספק, מהעבירות אשר יוחסו לו בכתב האישום.

בנמקו את הכרעתו קבע בית המשפט כי המאשימה לא עמדה בנטל להוכיח, מעבר לכל ספק סביר, את אשמת הנאשם. בית המשפט הוסיף כי פעולות חקירה רלוונטיות ומהותיות לא בוצעו, לא נחקר לעומק אופן התרחשות התאונה וכן קו ההגנה שהעלה הנאשם, לפיו יתכן כי הפעוטה עלתה בעליה החדה שבדרך לביתה והתגלגלה לכיוון הרכב, לא נבחן כדבעי. לסיכום קבע בית המשפט כי לא מצא קשר סיבתי בין התאונה לבין מות הפעוטה מחמת הספק באשר לאופן התרחשות התאונה.

הבקשה לפיצוי, והתגובה לבקשה

ביום 17/12/2015, הגיש המבקש בקשה זו לפסיקת הוצאות הגנה מכוח סעיף 80 לחוק העונשין. בפתח הבקשה ביקש כי בית המשפט יקבע כי הוא זכאי להשבת הוצאות הגנתו ופיצוי ראוי בגין הנזקים אשר נגרמו לו כתוצאה מניהול ההליך וכתוצאה מהגשת כתב האישום ונוכח העובדות שהביאו לזיכויו וכן בגין הליכים נוספים להם נדרש.

בבקשתו ציין המבקש כי המאשימה התרשלה בעבודתה, והגישה את כתב האישום על אף שלא היו בידיה ראיות להוכחת האשמה. כן טען המבקש כי בחלוף כ- 15 חודשים מהזיכוי, בחרה המאשימה שוב להגיש בקשה מנוגדת לדין ולצדק הבסיסי, בה ביקשה להאריך את המועד להגשת ערעור מחמת גילוייה של ראיה חדשה, בקשה שנדחתה על ידי בית המשפט המחוזי.

לסיכום, ציין המבקש כי ההליכים שנפתחו נגדו גרמו לו נזקים רבים, בכללם, עוגמת נפש, בושה והוצאות הגנה בסך 85,000 ₪ וכן כספים נוספים אותם נדרש להוציא גם בגין הוצאות נלוות ובקשה זו. אי לכך ביקש לפסוק לו פיצויים כפי הסכום המרבי שבדין לרבות התוספת.

מנגד ביקשה המאשימה לדחות את בקשת המבקש על הסף מחמת השיהוי הרב שבהגשתה בניגוד לתקנות המחייבות הגשת בקשה כאמור מיד לאחר החלטת הזיכוי.

לגופו של עניין טענה המאשימה כי לא התקיימו בעניינו של המבקש תנאי הסף שנקבעו בסעיף 80 לחוק, והוסיפה תוך שפירטה את חומר הראיות שעמד לנגד עניה ערב הגשת כתב האישום, כי "היה בסיס לאשמה" ומשכך אין לטעון כי התקיים היסוד הראשון שבסעיף 80 לחוק.

המאשימה הוסיפה עוד וטענה כי גם היסוד השני שבסעיף 80, הדורש קיומן של "נסיבות אחרות המצדיקות זאת" לא

התקיים והבהירה כי על בסיס התשתית הראייתית שהונחה בפני בית המשפט לא ניתן לומר כי המאשימה פעלה בזדון או בחוסר תום לב או שהמשיב נפל קורבן לעלילות שווא. כן הוסיפה המאשימה וטענה כי גם אופי הזיכוי אינו מזכה אותו בפיצוי משהמדובר בזיכוי מחמת הספק.

במסגרת בחינת החלופה השניה שבסעיף 80 הפנתה המאשימה לשקרי המבקש ולסתירות שעלו מגרסאותיו השונות וביקשה לדחות מכל וכל את ניסיון המבקש ליחס לה התנהגות לא ראויה מעצם הגשת הבקשה להארכת מועד להגשת ערעור לאחר גילוי של סרטון מצמלות אבטחה אשר מנציח את האירוע מושא כתב האישום.

כן הוסיפה המאשימה וטענה כי טענות המבקש לעניין הנזקים העקיפים שנגרמו לו לא נתמכו במסמכים, וכי הבקשה עצמה אינה מלמדת על נזקים כלכליים, אישיים או אחרים חריגים שיצדיקו מתן פיצוי והדגישה כי משנפסל המבקש עד תום ההליכים בהסכמתו, מנוע הוא היום מלטעון לעניין הנזק הרב שנגרם לו כתוצאה מכך.

דין והכרעה

המסגרת הנורמטיבית

עתירת המבקש לקבלת פיצוי והשבת הוצאותיו נסמכת על סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - **חוק העונשין**), הקובע כדלקמן:

(א) משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט;..."

אחד תנאי הסף לסעיף 80 לחוק, והרלוונטי לענייננו הוא כי המבקש זוכה. אולם אין בכך די לקביעת הפיצוי על ידי בית המשפט ועל מנת שבית המשפט ישקול האם להורות על תשלום הוצאות ההגנה של הנאשם ופיצוי, מוטל על המבקש להוכיח כי התקיימו אחת משתי העילות המנויות, **אחת**, עניינה כי לא היה יסוד להאשמתו של הנאשם, **והשנייה** עניינה בכך שהתקיימו "נסיבות אחרות המצדיקות זאת".

העילה הראשונה: "לא היה יסוד לאשמה"

בית המשפט העליון דן לא אחת בשתי העילות וקבע כי המבחן הנדרש לקיומה של העילה הראשונה הוא מבחן "התובע הסביר" ו"הסיכוי הסביר להרשעה". בהתאם לאמת מידה זו יש לבחון באופן אובייקטיבי בנעליו של תובע סביר אשר בוחן את תיק החקירה, כפי המידע והראיות אשר הונחו בפניו, האם לנוכח התשתית הראייתית היה מקום להגשת כתב אישום. בבוחנו עילה זו בית המשפט יתן דעתו גם לאופי הזיכוי, להתנהלות החקירה והתביעה ולאופן בו נוהל ההליך. ורק במקום בו מגיע בית המשפט למסקנה כי לא היה בסיס כלשהו להגשת כתב האישום או כי היסוד להעמדה לדין רעוע ביותר, יהיה מקום לקבוע כי הוכחה עילה זו. (ע"פ 4466/98 **דבש נ' מדינת ישראל** (22/1/2002) (להלן: "**הלכת דבש**"); ע"פ 1767/94 יוסף נ' מדינת ישראל (7/2/99) (להלן - **עניין יוסף**); ע"פ 2366/03 **עסאף נ' מדינת ישראל** (1/12/2004).

בע"פ 1109/09 **סאמי שיבלי נ' מדינת ישראל** (4.1.10) נקבע המבחן לפסיקת פיצויים בעילה זו, בזה הלשון:
עמוד 3

"המבחן לפסיקת פיצוי בעילה זו, הוא האם בהינתן התשתית הראייתית היה תובע סביר מגיש כתב אישום עוד נאמר בהקשר זה, כי השימוש בעילה זו ייעשה במקרים חריגים בלבד, מקום בו לא היה בידי התביעה להוכיח פרטים מרכזיים באישום, עד אשר "הזיכוי היה צפוי מראש"....."

העילה השנייה: "נסיבות אחרות המצדיקות זאת"

העילה השנייה הינה עילה רחבה המנוסחת באופן עמום במסגרתה שוקל בית המשפט מגוון רחב של שיקולים שיכולים להצדיק פיצוי.

בע"פ 7826/96 ריש נ' מדינת ישראל (08/05/97) (להלן: "עניין ריש"), שניתן עוד קודם להלכת דבש, עמד בית המשפט העליון על רשימת שיקולים, באשר להתקיימותה של עילה זו, אם כי קבע כי אין מדובר ברשימת שיקולים סגורה:

"האם החקירה נפתחה והאישום הוגש בתום לב, או שמא הנאשם נפל קורבן לעלילת שווא או לשיקולים זרים; האם החקירה נוהלה באופן ראוי, כגון: האם טענת אליבי של הנאשם נבדקה כנדרש והאם נערכה חקירה לעדים שנדרש לחקור אותם; האם התביעה נוהלה באופן שהכביד על הנאשם ללא הצדקה, וכתוצאה נגרמו לו הוצאות יתירות או מעצרו התמשך מעבר לנדרש; האם המשפט התארך יתר על המידה, ללא הצדקה, בעוד הנאשם נתון במעצר, ובלי שניתן לייחס את התארכות המשפט לנאשם עצמו; האם הנאשם ניסה לשבש את מהלך החקירה או המשפט; האם התברר בדיעבד, ואף שמלכתחילה היה יסוד להאשמה, כי לא היה מקום להגיש את כתב האישום, בשל שיקולים מיוחדים הנוגעים לנאשם, לעניין הציבורי או לנסיבות אחרות; האם בית המשפט זיכה את הנאשם מחמת הספק, בשל העדר ראיות מספיקות או בשל פגם דיוני בניהול המשפט, או שבית המשפט קבע בצורה פסקנית כי הנאשם לא ביצע עבירה".

מאוחר יותר עמד בית המשפט העליון **"בהלכת דבש"** על הסוגים השונים של נסיבות שיש בהם כדי להדריך את בית המשפט בבואו לקבוע האם התקיימה העילה אם לאו, ומנה שלוש קטגוריות של נסיבות כאמור, הראשונה, "נסיבות שעניינן הליכי המשפט"; השנייה, "אופי הזיכוי"; והאחרונה, "נסיבות אישיות של הנאשם". ראוי בעניין זה להביא את הדברים כלשונם, מפיו של כבוד השופט מ' חשין, כפי שהובאו בפסקה 64:

"נסיבות המצדיקות - או שאינן מצדיקות - תשלום שיפוי ופיצוי הן כל נסיבות המשפט ונסיבות סמוכות למשפט. בדברינו למעלה (בפיסקאות 18 עד 20) עמדנו על נסיבות שלעניין, וביניהן: המדינה התרשלה או פעלה שלא-כהלכה בחקירה, בהעמדה לדין או בניהול המשפט; הנאשם נשא בנזקים-של-ממש וכו'. על דרך הכלל נחלקות נסיבות אלו לשלושה סוגים: נסיבות שעניינן הליכי-המשפט בכללם; אופי זיכוי של הנאשם ונסיבותיו האישיות של הנאשם (נסיבות

חיצוניות (משפט). במקרים מתאימים ראוי גם לשלול או להפחית פיצוי או שיפוי, למשל: נאשם שהביא על עצמו, במעשים או בהתבטאויות, את כתב-האישום שהוגש נגדו כגון בהטעיית רשויות החקירה; נאשם שנמנע מתגובה על האשמות שהוטחו בו בחקירה וכיו"ב".

יפים בעניין זה גם הדברים שנקבעו בע"פ 5097/10 גל (אשר) בוגנים נ' מדינת ישראל (15.01.13) (להלן: "הלכת בוגנים"), מפי כבוד השופט מלצר:

"במסגרת עילה זו בית המשפט אמור להפעיל את סמכותו בגישה מרחיבה, במיוחד בשים לב לזכויות הבסיס החוקתיות, המעוגנות אצלנו כיום בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ולשינויים הפרשניים המתחייבים מחוק היסוד האמור (ראו חוות דעתי בענין שגיא; עיינו גם: עומר דקל "הזכאי זכאי לפיצויים? על זכותו של נאשם שזוכה לפיצוי בגין נזקיו" עלי משפט ט 523 (תשע"א) (להלן: עומר דקל)). בגדריו של המבחן הראוי לעילה השניה יש להסתכל על ההליך כולו במבט-על ובצורה כוללת (ענין דבש, בעמ' 91)" (וכן ראה ע"פ 1442/12 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו)(26.02.13)).

במסגרת "נסיבות שעניינן הליכי המשפט", נבחנות התנהלות התביעה והמבקש. בהלכת דבש, נקבעו לצד העילות המבססות פיצוי, גם סייגים לפיצוי, כך למשל, אם קיים "אשם תורם" מצד הנאשם להגשת כתב אישום נגדו יהווה הדבר סיבה מוצדקת שלא לפסוק לו פיצוי, או כאשר נאשם בהתנהגותו, הביא להעלאת חשדות נגדו ולפתיחה בחקירה או להגשת כתב אישום נגדו או, מקום שהתנהגותו של הנאשם במהלך החקירה והמשפט לא תרמו לחקר האמת.

במסגרת בחינת "אופי הזיכוי" ניכרת מגמה בפסיקה לפיה כאשר נאשם מזוכה מחמת הספק, קטן הסיכוי לחיוב המדינה בפיצויים.

בהלכת סאמי שיבלי קבע בית המשפט כי פיצוי בעקבות זיכוי מחמת הספק ינתן רק בנסיבות מיוחדות:

"זיכוי מחמת הספק משמיע לא אחת כי בית המשפט אינו משוכנע מעבר לכל ספק סביר באשמתו של הנאשם, אך בליבו הוא מאמין כי הנאשם ביצע את העבירה. כך גם לעיתים נוכח זיכוי "טכני" מסוגים שונים שבית המשפט יראהו ככזה, ולכך נשוב. זיכוי מחמת ספק עשוי לדידי להוליד פיצוי רק בנסיבות מיוחדות כמו פרשת זגורי, שכללה כחמש שנות מעצר שבסופן זיכוי מחמת הספק" (סאמי שיבלי נ' מדינת ישראל [לא פורסם, [פורסם בנבו], מיום 4.1.10, שם בעמ' 9).

במסגרת בחינת הקטגוריה האחרונה של נסיבות אישיות של המבקש על בית המשפט לבחון את הנזק שנגרם למבקש בעקבות ההליך שנוהל, ובכלל זה את נזקיו הכלכליים, הנפשיים, את משך תקופת המעצר או המאסר אותם ריצה וכן לסבל חריג וחמור או עינוי דין חמור שנגרמו למבקש.

כידוע, פועל יוצא של כל הליך פלילי הוא כי לנאשם נגרמים נזקים מעצם ניהול ההליך, אך אין בכך די על מנת לקבוע כי אכן התקיימו נסיבות אישיות חריגות המצדיקות פסיקת פיצוי ושיפוי של מי שזוכה.

בע"פ 303/02 חמדאן נגד מדינת ישראל, פ"ד נז (3/2/2003) קבע בית המשפט כי פיצוי בגין נסיבות אישיות של הנאשם ייעשה במקרים חריגים בלבד:

"סוג אחר של נסיבות העשויות להצדיק מתן שיפוי ופיצוי הן כאמור כאלה הנוגעות לנאשם באופן אישי. כך, תיתכן נפקות לסבל חריג ולעינוי דין חמור שבאו על הנאשם בעטיו של ההליך המשפטי, להתמשכות בלתי סבירה של המשפט, לעלילת שווא שהטעתה את רשויות התביעה, לפגיעה בבריאותו, בפרנסתו או במשפחתו של הנאשם וכיוצא באלה נסיבות (ראו: ע"פ 52/89 מדינת ישראל נ' סבאח [פורסם בנבו] [5], בעמ' 658; פרשת דבש, בעמ' 91, 107, 137). הענקת הפיצויים בגין נסיבות אלה יש בה מידה של חמלה וחסד." (שם, עמ' 559).

מן הכלל אל הפרט

עתה נותר לבחון את עניינו של המבקש והאם עומד הוא באחת מן העילות המצדיקות פיצוי ותשלום הוצאותיו, לאחר שזוכה.

האם היה יסוד לאשמה?

לאחר בחינת מכלול הטענות, בכתב, בעל פה ובעיקר לאחר שעיינתי בתיק החקירה שהועבר לעיוני, סבור אני כי עילה זו לא מתקיימת בעניינו של המבקש. כאמור, מדובר בעילה צרה מאוד, אשר ניתן יהיה להיכנס לגדרה במקום בו התנהלות המאשימה היתה חסרת תום לב, זדונית או בלתי סבירה באופן מהותי. בענייננו סבור אני כי על פי מבחן ה"תובע הסביר", לא ניתן לקבוע כי לא היה בסיס להעמדתו של המבקש לדין ואף לא כי המדובר בבסיס רעוע.

בפני המאשימה, בתיק החקירה עמדו דוחות הפעולה, עדויות ודי ראיות על מנת להעמיד את המבקש לדין. אף המבקש עצמו, במסגרת הליכי הפסילה עד תום ההליכים לא טען כנגד קיומן של ראיות לכאורה.

בתיק החקירה נמצאו עדות אחותה של הפעוטה, אשר מסרה כי הפעוטה המנוחה הספיקה להגיע למדרכה ולאחר מכן חזרה לכביש מאחר וחשבה שאמן לא בבית, עדות בתו של המבקש, אשר היתה עמו ברכב בה מסרה כי שלפה את הפעוטה מצד ימין של הרכב בין שני הגלגלים הימניים, גרסת המבקש בהודעותיו במשטרה כי הרגיש שעלה עם רכבו על משהו והעריך כי עלה עם הגלגל הימני קדמי על ראשה של המנוחה מאחר וראה דם מהפה ומהאוזן, תיעוד רפואי אשר הצביעו על חבלות ראש וכן דוחות הבוחן בנוגע לכתמי הדם שנמצאו על הרכב ומסקנתו של הבוחן כי הפגיעה נגרמה קרוב לוודאי מעליית הצמיג הקדמי ימני על גופה של המנוחה וכן דוחות הבוחן בנוגע לשדה הראיה והשחזור.

יוצא, אפוא, במצב דברים זה, כי בפני המאשימה עמדה מסכת ראייתית מבוססת דיה כדי להגיש את כתב האישום ומשכך אין לי אלא לומר כי בוודאי שהיו בפני המאשימה ראיות לביסוס האשמה.

לא נעלמה מעיני, כמובן, טענת ההגנה של המבקש, לפיה הפעוטה החליקה עת עלתה בעליה החדה לכיוון ביתה, טענה שככל הנראה לא נבחנה על ידי המאשימה ואולם ועל אף שמדובר בגרסת הגנה של המבקש, עדיין עמדה אז לחובת המבקש, באותם שלבים של ההליכים, טרם הגשת כתב האישום, הראיות האחרות עליהן הצבעתי.

העובדה כי, טענת ההגנה, לא נבחנה עד תום, אין בה די כדי להשמיט את הבסיס מתחת לתשתית הראייתית הלכאורית, בשים לב למכלול הראיות שעמדו בפני המאשימה ערב הגשת כתב האישום, ובשים לב לעובדה כי גרסה זו של הנאשם עלתה על ידו כהשערה בלבד.

בשים לב לאמור, אני סבור כי לא מתקיימת העילה הראשונה הקבועה בסעיף 80 לחוק העונשין וכי היה יסוד לאשמה, בעת הגשת כתב האישום והמאשימה לא פעלה באופן בלתי סביר באופן מהותי.

האם ישנם נסיבות אחרות המצדיקות זאת?

כפי שכבר ציינתי לעיל, במסגרת בחינת חלופה זו, ניתן לבית המשפט מרחב שיקול דעת רחב. בעניין דבש, נקבעו שלוש קטיגוריות של נסיבות להכוונת שיקול דעת בית המשפט בעילה זו, **נסיבות שעניינן הליכי המשפט בכללם, אופי זיכוי של הנאשם ונסיבותיו האישיות.**

נסיבות שעניינן הליכי המשפט

במסגרת נסיבות שעניינן הליכי המשפט, נבחנות התנהלות התביעה, התנהלות המבקש והאם קיים אשם תורם מצד הנאשם להגשת כתבי אישום נגדו או האם בהתנהגותו, הביא הנאשם להעלאת חשדות נגדו ולפתיחה בחקירה או להגשת כתב אישום או האם התנהגותו במהלך החקירה והמשפט לא תרמו לחקר האמת.

כאמור בהתאם למסקנה אליה הגעתי, חומר החקירה לימד כי היה יסוד להגשת כתב האישום כנגד המבקש. עוד מצאתי בחומר החקירה כי המבקש עצמו לא תרם לחקר האמת בתשובותיו ובהתנהלותו במהלך חקירתו במשטרה. נהפוך הוא, התנהלותו הקשתה על החקירה, וביססה את החשד נגדו בעיני חוקריו עת מסר מספר גרסאות סותרות באשר לסיבת הסעת הפעוטה ואחותה ביום התאונה, שכן תחילה מסר כי הוא הסיע אותן מהגן, לאחר מכן טען כי הסיע אותן בתור קרובי משפחה ולאחר מכן טען כי הסיע אותן במסגרת פעילותו בעמותה בה הוא מתנדב בכפר ולבסוף טען כי הוא מקבל כסף תמורת הסעתן עם זאת הוא מעביר כסף זה לעמותה. התנהלותו כאמור ותשובותיו הנשמעות כמתחמקות אכן מעוררות חשד באשר לרצונו של המבקש להעלים דברים ולהתחמק מאחריות ובוודאי ניתן לומר כי בהתנהגות זו אכן העלה חשדות נגדו ולא תרם לחקר האמת.

אופי הזיכוי

אופיו של הזיכוי מהווה שיקול נכבד, לעיתים אף מרכזי, בבחינת הזכאות לפיצויים, וכפי שצינתי כבר לעיל, ניכרת מגמה בפסיקה לפיה כאשר נאשם מזוכה מחמת הספק, קטן הסיכוי לחיוב המדינה בפיצויים.

עיון בהשתלשלות ההליכים וכן בחומר החקירה מלמד כי בידי המשיבה היתה מערכת ראיות לכאוריות שהצדיקה הגשת כתב אישום, ואין בתוצאת הזיכוי מחמת הספק, כדי ללמד כי לא היה יסוד להאשמה, ובודאי שאין לומר כי לא היו בידי המשיבה פרטים מרכזיים באישום, עד אשר הזיכוי היה ידוע מראש, שהרי המסקנה אליה הגיע בית המשפט בהכרעתו

המזכה היתה רק לאחר סיום שלב ההוכחות ולאחר שמיעת כל העדים.

בית המשפט לא קבע כלל כי הנאשם לא עשה את עיקר המיוחס לו וכל הזיכוי נשען על הספק שנותר בלבו של בית המשפט לעניין אשמתו ואחריותו של הנאשם לתאונה. בנוסף ההליך נוהל ביעילות ובמהירות, הראיות נשמעו בישיבה אחת בלבד ומשכך אין אופי הזיכוי מקנה לנאשם פיצוי כלשהו.

נסיבות אישיות של המבקש

במסגרת קטיגוריה זו של שיקולים על בית המשפט לבחון את הנזק שנגרם למבקש בעקבות ההליך שנוהל, אלה הכלכליים, הנפשיים, אם היה מאסר או מעצר אותו ריצה וכן סבל חריג וחמור או עינוי דין חמור שנגרמו למבקש.

כידוע, פועל יוצא של כל הליך פלילי הוא כי לנאשם נגרמים נזקים מעצם ניהול ההליך, אך על בית המשפט בבואו לקבוע פיצוי בגין קטיגוריה זו לבחון נסיבות חריגות המצדיקות פסיקת פיצוי ושיפוי.

בעניינו של המבקש, לא הוצגו נזקים כלכליים חריגים, מעבר להוצאות הגנתו, שאף לא גובו במסמכים. גם הנזק שנגרם כתוצאה משלילת רישונו אינו נזק חריג, בשים לב לעבירה שיוחסה לו, ובהתחשב בעובדה כי פסילתו עד תום ההליכים היתה בהסכמתו המלאה.

בבקשתו, טען המבקש עוד כי בחלוף 15 חודשים לאחר זיכויו, הגישה המאשימה בקשה להארכת המועד להגשת ערעור מחמת גילוייה של ראיה חדשה, אשר נדחתה על ידי בית המשפט. אי לכך טען הוא כי בעניינו האינטרס הציבורי הוא דווקא לפסוק לו הוצאות וזאת כדי להרתיע את המדינה מלעשות שימוש מופרז בכוחה.

אין בידי לקבל טענתו אחרונה זו של המבקש. במקרה דנן, נוכח טיבה של הראיה החדשה אשר הגיעה לידי המאשימה לאחר זיכויו של הנאשם, אין לומר כי התביעה התרשלה בעצם הגשת בקשתה אף אם נגרם לנאשם עינוי דין. לא ניתן לומר כי ההחלטה להגיש את הבקשה להארכת מועד לקתה ב"אי סבירות בולטת" או "קיצונית", והרי כפי שנתן להיווכח, הבקשה נדחתה בעיקר עקב השיהוי הרב בהגשתה.

כזכור, תפקידה של המאשימה לעמוד על חקר האמת, ובהתחשב בתוצאה הטראגית של התאונה מושא כתב האישום, מותה של פעוטה כבת שלוש וחצי שנים, דומני כי חקר האמת גובר על שיקולי עינוי הדין שעלול היה המבקש לסבול ממנו כתוצאה מהגשת הבקשה.

בהתחשב במכלול טענותיו, לא מצאתי כי התקיימו נסיבות אישיות חריגות המצדיקות מתן שיפוי בגין הוצאותיו של המבקש, אף לא בגין ההליך הנוסף של הארכת המועד להגשת ערעור.

מכל האמור לעיל באתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

שיהוי

למעלה מן הצורך, אוסיף ואציין כי גם התנהלותו של המבקש אשר לא הגיש בקשה לפסיקת פיצויים מיד לכשזוכה ושקט על שמריו במשך תקופה ארוכה של כ- 16 חודשים לאחר מועד הזיכוי, מועד שאינו מתיישב עם האמור בתקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר) תשמ"ב-1982, המורה על הגשת בקשה נגד המשיבה "מיד לאחר החלטת הזיכוי",

די בו כדי לדחות את הבקשה.

בעניין זה ראיתי להפנות לדברים שנקבעו בבית המשפט העליון אך לאחרונה בע"פ 2255/15 תאפיק אגבריה נגד מדינת ישראל (22/3/2016):

"הליך הבקשה לפי סעיף 80 הוסדר בתקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), התשמ"ב-1982 (להלן: תקנות הפיצויים). תקנה 2 רישא מורה במפורש כי הבקשה תוגש "עם תום הדיון בענין המעצר, האישום או המאסר של המבקש", היינו - יש להגיש את הבקשה באופן מידי, עם תום הדיון בעניינו של המבקש, או למצער בסמוך לכך. על מנת לאפשר בירור בקשה לפיצוי והחזר הוצאות הגנה באופן מהיר, מאפשרת תקנה 4 סיפא להעלות את הבקשה אף בעל פה, מיד עם תום הדיון ("בקשה נגד המדינה יכול שתהיה בעל-פה, מיד עם תום הדיון במעצר או מיד לאחר החלטת הזיכוי"). הרציונל לכך הוא ברור: הכרעה בשאלת הפיצויים והוצאות ההגנה הינה חלק אינטגרלי מההליך הפלילי העיקרי, ונסמכת על ההליכים והחומר הראייתי שבתיק, אשר על יסודם מחליט בית המשפט אם התקיימו העילות המצדיקות פיצויים אם לאו"

טרם סיום אעיר כי לא נעלם מעיני כי הבקשה להארכת המועד להגשת ערעור מטעם המאשימה בעקבות גילוי ראיה חדשה לכאורה, סרטון מצלמת אבטחה שתיעד את רגעי התאונה, הוגשה בחלוף 15 חודש מתאריך הזיכוי, עם זאת אין לומר כי בעצם הגשת הבקשה, או גילוי הראיה, כדי להאריך למבקש את המועד להגשת בקשה לפיצויים מכוח סעיף 80 לחוק העונשין.

יתרה מכך, כפי שעלה מהחומר שצורף לבקשה ולתגובה וכפי שעלה מטיעוני שני הצדדים, אותה קלטת הגיעה לידי המאשימה בחלוף 3 חודשים מיום הזיכוי, ורק אז החל מסע חקירת המבקש ובתו באזהרה על שיבוש הליכי חקירה שהוביל להגשת הבקשה לאחר כשנה מיום קבלת הקלטת ולאחר כ- 15 חודש מיום הזיכוי.

בהינתן מועדים אלה, מתבקשת מאלה השאלה, היכן עמדה בקשתו של המבקש לפיצוי מכוח סעיף 80 לחוק העונשין במהלך אותם שלושה חודשים, טרם גילויה של אותה ראיה על ידי המאשימה?

ועל כך אין משיב.

לאור כל האמור - אני דוחה את הבקשה וקובע כי המבקש אינו זכאי לפיצויים מכוח סעיף 80 לחוק העונשין.

ניתנה היום, ה' אייר תשע"ו, 13 מאי 2016, בהעדר הצדדים.